

Miloš H a v e l k a:

POSUDEK NA BAKALÁŘSKOU PRÁCI

Filipa Kádnera

Veřejný projev Václava Havla v termínech literární fikce

Motto:

Co není jasně řečeno, nemůže být jasně myšleno.
(Francouzské úsloví)

Bakalářská práce Filipa Kádnera se v pojmu „veřejný projev“ orientuje pomezí literatury a politiky ve slovesné produkci Václava Havla, a klade si rovněž otázku jejich vnitřní proměny po roce 1969.

Jde o téma naprosto legitimní, navíc zajímavé, poměrně dobře strukturované do dvou základních kapitol, z nichž první je věnována analýze Havlových esejů v **Moci bezmocných** a druhá srovnání dosažených výsledků s rétorikou Havlových presidentských projevů a prohlášení. Zde by jen stálo za úvahu, zda by v první kapitole nebylo vhodné přece jen zřetelněji oddělit jako zvláštní kapitolu zprostředkování teoreticko metodologických východisek od vlastních obsahů výkladových, které jsou pak komparovány.

Pro nezasvěceného čtenáře je hlavní problém práce velice obtížně sledovatelný. Zřetelná vstupní hypotéza a jednoznačné návrhy na její verifikaci zvolenými prostředky by nejenom zvýšily přehlednost a čtivost práce, ale také otevřely možnost zřetelnější typologizace shod a rozdílů Havlových politicko-esejistických a politicko-veřejných projevů, přesněji řečeno: napomohlo by to přesvědčivěji dokumentovat „silnou“ tezi práce, že totiž „Havlův výklad má sice určitou argumentační strukturu, otázkou však je, jakým způsobem tuto argumentační strukturu popírá“ (str.7).

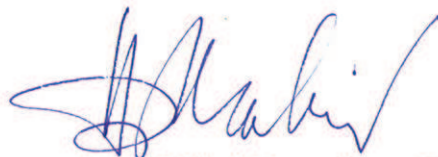
Pokud jde o použitou metodu Doležalovy teorie „možných světů“, musím se jako nelingvista a neliterární vědec přiznat, že Kádnerova prezentace této teorie pro mne není zcela srozumitelná, ani co do jejího obsahu, ani co do její použitelnosti. Stálo by za to vysvětlit rozdíl mezi narativním a analytickým přístupem k textu, a také mezi různými přístupy lingvistickými tak, aby se vyzvedla jedinečnost přístupu zvoleného, to znamená: co není možné poznat jinak, než právě zvoleným přístupem.

Vidět Havlovy texty z Moci bezmocných jako tvorbu „fikčních světů“ je jistě možné, ale zároveň se tedy klade otázka, co se tím získá pro poznání. Možná by se pro ukázání analytické síly pojmu „fikčních světů“ spíše hodilo srovnání Moci bezmocných s jinou disidentskou esejistikou oné doby, třeba s pracemi Adama Michnika anebo Gyorgy Konrada nebo dalších, nemluvě o sociolingvistickém zakotvení „fikčních světů“ v realitě doby, což je podle mne důležitější, než jejich charakteristika jako „nekonečných vyprávění“. Obávám se, že z tohoto hlediska je vlastně každá filosofická, ba i každá kritická reflexe jen „nekonečným vyprávěním“

Pro mne hlavní problém leží v jisté omezenosti Doležalova východiska v Bühlerově schématu funkcí jazykového znaku, které mi dnes připadá zjednodušující (ne-li dokonce zastaralé), pro - mého názoru - neznalost funkcí dalších (a nezmiňovaných), jako jsou funkce konativní, fatická, estetická, metalingvistická atd., které nejsou ani zmíněny. Jejich zohlednění, zejména funkce estetické (již proti Bühlerovi tolik zdůrazňoval český strukturalismus), by možná umožnilo vidět takzvané „literární aspekty“ Havlovy „Moci bezmocných“ jako vlastně jako obecnou charakteristiku každého textu, včetně textů odborných. A možná teprve rozdíly v hierarchii jednotlivých funkcí, jimž, jak známo odpovídají jednoznačné gramatické ekvivalenty, by mohly poukazovat na difference

Jsem si však vědom, že moje poznámky k textu Filipa Kádnera nejsou vedeny zevnitř zadání a zevnitř zvolení metody jejího zpracování, ale jen vnější připomínky, které mne napadaly v průběhu četby.

Bakalářská práce Filipa Kádnera svědčí o pílí, dobré znalosti jedné interpretační perspektivy literárního diskurzu. Její ocenění navrhuji v hladině 37 bodů (2+), ale přikloním se rozhodně k návrhu vedoucího práce.

Prof. Miloš Havelka, CSc